

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Ревизијата на успешност е спроведена со цел да се даде оценка за ефикасноста и ефективноста на воспоставениот систем на јавна внатрешна финансиска контрола и внатрешната ревизија.

Поглавјето Ревизорски наоди ги содржи ревизорските прашања и одговорите на поставените цели на ревизијата утврдени во проблематичните подрачја, утврдените состојби како и препораки кои ревизијата ги дава со цел да се отстранат причините за констатираните неправилности и состојби.

Со ревизијата на успешност констатиравме ризични области кон кои ја насочивме ревизијата со цел да дадеме одговор на поставените ревизорски прашања кои се однесуваат на овој процес. Основната ревизорска цел на оваа ревизија е поставена во следното прашање:

- Дали се преземени потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија.

Со анализата на законската регулатива и подзаконските акти, извршената ревизија кај субјектот, произлегоа неколку значајни подрачја во делот на функционирањето на овој систем кои беа предмет на подетално анализирање:

1. Правната рамка и стратешките документи
2. Финансиско управување и контрола, и тоа:
 - 2.1. Оценка на основните компоненти,
 - 2.2. Функционирање на процесите: утврдување на ефективноста на системот на интерни контроли при спроведувањето на набавките и плаќањата и заштита на средствата и обврските (инвентарисување на средствата и обврските).
3. Внатрешна ревизија.

Како резултат на извршената ревизија на успешност за добивање одговор на поставената цел, констатиравме одредени состојби и слабости во горенаведените ризични области.

1. Правната рамка и стратешките документи

Во рамките на ризичната област која ги третира прашањата од правната рамка и стратешките документи ревизијата се фокусираше на детектирање на евентуални слабости и недоречености во законската регулатива кои може да имаат влијание на воспоставување на систем на ФУК и ВР во МОБ.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 12

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Ревизијата констатира дека во функција на дефинирање на општите и посебните цели на МОБ изготвени се следниве стратешки и програмски документи:

- **Националната стратегија на развој на културата за период 2013 - 2017 година** претставува стратешки документ со кој се утврдуваат среднорочните цели и приоритети за развојот на културата, како и организациските, финансиските и административните мерки за нејзино остварување, во чии рамки е опфатена и дејноста на МОБ;
- **Акцискиот план за имплементација на Националната стратегија** ги дефинира конкретните активности, проекти и мерки за реализација на Стратегијата во периодот од 2013 до 2017 година, при што ги посочува носителите на одделните активности, динамиката на нивната реализација, проекциите на буџетските и на вонбуџетските средства, секторските и меѓу секторските интереси од областа на културата, како и очекуваните ефекти и индикатори за процена во спроведувањето на Стратегијата. Принципите и целите содржани во Стратегијата имаат практична реализација преку годишните програми на Министерството за култура за финансирање на националниот интерес во културата;
- Секоја година, МОБ носи **Програма за работа** која е дел од Годишната програма за остварување на националниот интерес во културата, донесена од Министерството за култура, во која се опфатени сите планирани активности и проектите како и начинот на реализација на истите;
- МОБ во рамките на ризичната област правна рамка и стратешки документи нема изготвено и донесено Стратегија за управување со ризици, со која би се утврдила политиката за управување со ризиците (детално во точка 2.1.2.).

Донесените стратешки документи и законската рамка со која функционира МОБ се добра основа за нејзино правилно и успешно работење, но отсуството на Стратегијата за управување со ризици има влијание врз воспоставување и функционирање на адекватен систем за финансиско управување и контрола.

2. Финансиско управување и контрола

2.1. Во рамките на ризичната област која третира прашања од **финансиското управување и контрола**, ревизијата имаше за цел да даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со компонентите:

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 13

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- 2.1.1. Контролна средина,
- 2.1.2. Управување со ризиците,
- 2.1.3. Контроли,
- 2.1.4. Информации и комуникации,
- 2.1.5. Мониторинг.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадени се образложенија:

2.1.1. Контролна средина

Контролната средина го определува начинот на организирање на субјектот, размислувањето и стилот на работење на менаџментот и вработените и влијае врз утврдување на структурата на контролата. Таа е основа за сите останати компоненти на внатрешната контрола, обезбедувајќи дисциплина и структура.

Со ревизијата на воспоставените елементи на контролното опкружување (личен и професионален интегритет, начин на размислување и стил на работење, организациона структура, политики и практики на управување со човечки ресурси и компетентност на вработените) се констатирани следните состојби и тоа:

- Целокупното работење и внатрешната организација на МОБ се уредени со Статутот од 2004 година и Правилникот за организација и систематизација на работните места од 2012 година кои согласно организационите промени редовно се ажурираат. Правилникот за организација и систематизација на работните места има јасно и прецизно прикажана организациона структура, должности, одговорности и надлежности на работни места и истиот преку одделението за правно кадровски работи е достапен до секој вработен;
- Во МОБ се применува Правилникот за внатрешен ред на МОБ со кој е уреден начинот на однесување и работење на вработените, со цел да се обезбеди почитување на принципите на законитост, професионален интегритет, ефикасност и лојалност при вршење на службените должности;
- Постапките за вработување се транспарентни и се реализираат преку јавен оглас, изборот на кандидатите се врши преку соодветна аудиција (за уметници), а за останатите работни места се вршат интервјуа;

Ревизорски тим:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

Овластен државен ревизор 14

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- Со Правилникот за организација и систематизација на работните места не е предвидена организациона единица за финансиски прашања која треба да биде надлежна за вршење на работите од областа на финансиското управување и контрола согласно член 9 од ЗЈВФК. Со воспоставената организациона структура МОБ има формирано одделение за материјално - финансиски работи и според прегледот за систематизирани и пополнети работни места, во одделението од предвидените 13, пополнети се 9 работни места;
- Согласно член 12 од ЗЈВФК не е донесен план за воспоставување на финансиското управување и контрола ниту методологија за спроведување на планот кои треба да ги содржат активностите потребни за спроведување на системот за финансиско управување и контрола, изготвени согласно потребите и спецификите на субјектот;
- МОБ има пишани процедури за одредени активности од нејзиното работење, но нема донесено процедури со кои ќе се обезбеди функционирање, следење и развој на ФУК, предвидени во Стандард 12 за ВК во јавниот сектор;
- Управувањето со човечки ресурси е на ниво кое овозможува ефикасно и ефективно постигнување на општите и посебните цели на МОБ. МОБ применува соодветни политики за вработување, унапредување и дисциплински мерки. Врз основа на Статутот и Законот за работни односи се изрекуваат казни мерки за непочитување на работниот ред и дисциплина и неисполнување на работните обврски. За унапредувањата се применуваат специфичните критериуми предвидени за секое работно место, односно за секој уметник се води евиденција за неговото работење (број и вид на улоги) кои се потребни да ги исполни за повисоко звање.
За одредени достигнувања и постигнати успеси, врз основа на Статутот и Одлуката за наградување донесена од УО, а по предлог на директорот или на уметничките директори се врши наградување на вработените, но без претходно утврдени критериуми за оценување на квалитетот на работата.
Во текот на 2013 година, 6 лица се унапредени, едно лице е казнето, а 15 лица се наградени;
- Со оглед на тоа што во МОБ не е назначено лице задолжено за неправилности, директорот ја има преземено обврската како лице задолжено за утврдените неправилности, сомнежи, измами или корупција.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 15

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Погоре наведените состојби упатуваат дека во МОБ постои потреба од преземање на дополнителни активности за намалување на ризиците и обезбедување на контролно опкружување кое ќе овозможи воспоставување и непречено функционирање на системот на финансиско управување и контрола и остварувањето на посебните и општите цели на субјектот.

2.1.2. Управување со ризиците

Управувањето со ризикот како процес на утврдување, процена и контрола на можните настани или состојби, кои може да имаат негативно влијание врз постигнувањето на целите на субјектот, игра значајна улога во изборот на соодветни контролни активности кои треба да се преземат, заради обезбедување разумно уверување дека целите ќе бидат остварени. Субјектот, за да ја постигне својата мисија и целите, треба да управува со ризиците од причина што истите може да имаат влијание врз извршувањето на работите и постигнување на посакуваните резултати. Управувањето со ризиците опфаќа: утврдување на целите, планирање, координација, следење на извршувањето и управување со ризикот.

Со извршената ревизија на интерните акти, кои ги содржат стратешките планови, информациите за степенот на реализација на поставените задачи, регистарот на ризици и Стратегијата за управување со ризик ги констатиравме следните состојби:

- Во стратегиите, акционите и стратешките планови на Министерството за култура дефинирани се стратешките приоритети на МОБ со конкретно утврдени задачи, резултати, индикатори, период на извршување, буџет и одговорни лица, а за нивна реализација на годишно ниво се носат програми за работа. Годишната програма за работа на МОБ се усвојува од страна на УО на МОБ и е дел од Годишната програма за остварување на националниот интерес во културата, донесена од Министерството за култура. За реализирање на програмските активности, секоја година, МОБ и Министерството за култура, склучуваат годишни договори за учество во финансирање на проекти од национален интерес во културата. На крајот на годината МОБ до Управниот одбор и Министерството за култура доставува финансиски извештај за реализираните програмски активности согласно годишните договори за програмско финансирање склучени со Министерството за култура;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 16

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

- Во МОБ не е извршена оценка на ризиците поврзани со активностите на субјектот, активност која е предвидена во Прирачникот за ФУК и не е испочитувана законската обврска предвидена во член 15 од ЗЈВФК за донесување на Стратегија за управување со ризикот која треба да обезбеди подигање на свеста на вработените за политиката на управувањето со ризици, дефинирање на ризичните области, нивно перманентно следење и преземање на мерки (контроли) за нивно намалување на соодветно прифатливо ниво;

Погоре наведените состојби упатуваат дека управувањето со ризици во МОБ не е на задоволително ниво и не овозможува воспоставување на соодветни контролни активности, а со тоа непречено функционирање на системот на финансиско управување и контрола и остварувањето на посебните и општите цели на субјектот.

2.1.3. Контроли

Контролни активности се политики и постапки воспоставени за справување со ризиците и постигнување на целите на субјектот. За да бидат ефективни, истите треба да бидат соодветни, да функционираат постојано според план во текот на целиот период, и да бидат рентабилни, сеопфатни, разумни и директно да се поврзани со контролните цели.

Контролните активности служат за откривање и спречување на ризици, и истите вклучуваат: постапки за овластување и одобрување, контрола врз пристапот до ресурсите и евиденциите, проверки, усогласувања, прегледи на оперативното извршување, прегледи на работењето, процесите и активностите и надзор.

Од извршениот увид во доставената документација, извршените анализи и интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги утврди следните состојби:

- МОБ нема донесено интерен акт за движење на сметководствената документација ниту пишани процедури за важните активностите (набавки, плаќања, преземање на обврски и други активности);
- Финансиските и оперативните елементи на секоја активност се верификуваат од три меѓусебно независни лица/систем на троен потпис. Ваквата воспоставена пракса го намалува ризикот од преземање на финансиска обврска и плаќање без претходно одобрување од службено лице;
- Согласно член 21 од ЗЈВФК, во МОБ не е воспоставена ex-post контрола, која треба да обезбеди инструменти со кои финансиските обврски, расходи или приходи да бидат проверени, откако трансакцијата е

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 17

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

целосно завршена со цел намалување на ризикот од несакани последици и подобрување на процедурите или на ex-ante контролите;

- Директорот на МОБ не ја искористил законската можност, односно нема донесено акти за делегирање на овластувања и одговорности, со кои одделни вработени би ја преземале и потврдиле одговорноста на начин предвиден во Стандардите за ВК во јавниот сектор.
- Постои ограничен пристап, заштита и правилна употреба на материјалните, финансиските и ИТ ресурси, преземени се мерки за контрола на пристап преку картици за идентификација и физичка заштита при влезот во субјектот;
- МОБ има ангажирано едно надворешно лице по договор за дело да извршува работи како ИТ менаџер, иако со Правилникот за организација и систематизација на работните места, во одделението за маркетинг и библиотека предвидени се две работни места за одржување на ИТ системот. Ова е од причини што МОБ во повеќе наврати до Министерството за култура има доставено барање за вработување на лица за овие работни места но до денот на ревизијата за истите нема добиено согласност;
- МОБ нема донесено сопствен стратешки план за развој на ИТ системот и акционен план за имплементација на ИТ. Исто така, нема пропишано политики и процедури за користење и пристап до ресурсите во информационите системи, ниту е направена проценка на ризици од хаварија и обезбеден соодветен континуитет на најнеопходните системи;
- Освен одделението за материјално - финансиски работи, останатите организациони единици во МОБ немаат централизиран ИТ систем;
- Користењето на апликацијата за финансиско сметководство е поврзано со корисничко име и лозинка и постои соодветно доделување на привилегии во апликацијата. Иако секој вработен во одделението за материјално - финансиско работење има лозинка, според корисничките привилегии (освен во делот на пресметка на платите) може да изврши одредени промени во работењето на другиот корисник. Платата ја води едно лице кое единствено има кориснички пристап и може да работи на програмот за плати. Корисниците на апликациите се обучени преку организирање на обуки од страна на имплементаторите на апликациите;
- Резервна копија (backup) на податоците од материјално - финансиското работење се прави на истиот сервер, но нема копија на надворешна

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 18

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

локација што доведува до можност од губење на податоци од финансиско сметководствената евиденција на МОБ во случај на природна катастрофа;

- Податоците од материјално - финансиското работење од минати години се заклучени и не постои можност за нивна корекција.

Погоре наведените состојби упатуваат дека воспоставените контролни активности во МОБ не се на задоволително ниво, со што се укажува на потреба за преземање на дополнителни активности за градење и воспоставување на соодветен контролен систем врз база на донесени политики и постапки со цел справување со ризиците и постигнување на целите на субјектот.

2.1.4. Информации и комуникации

Информациите и комуникациите, како компонента на внатрешната контрола, опфаќаат: утврдување, собирање и распределување на доверливи и сигурни информации со кои се овозможува секое одговорно лице да преземе соодветна одговорност, ефективна хоризонтална и вертикална комуникација на сите хиерархиски нивоа во субјектот, како и надворешна комуникација. Раководителите и вработените треба да добиваат и пренесуваат информации неопходни за извршување на задачите, со цел да се обезбеди стабилно финансиско управување и ефективно следење и утврдување на ризичните состојби пред нивното настанување.

Со извршената ревизија на интерните акти, кои го потврдуваат постоењето на внатрешната и надворешната комуникација на сите нивоа, начинот на собирање и пренос на информациите и воспоставената соработка на лицето задолжено за неправилности со останатите вработени ги констатиравме следните состојби:

- Директорот усно, а по потреба и писмено добива информации за степенот на реализација на буџетот/финансискиот план, употреба на ресурсите и остварувањето на годишните програми како и за останатите активности на субјектот;
- Директорот редовно одржува состаноци со уметничките директори и директорот на сценска техника на кои се анализира степенот на реализација на започнатите и предвидени активности и им делегира нови работни обврски за наредниот период. Многу почести се состаноците кога се подготвуваат премиери, меѓународни гостувања,

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 19

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

концерти и други активности. Уметничките директори и директорот на сценска техника прават месечни програми - по денови за активностите на субјектот во дадениот период. Врз основа на овие програми инволвираните организациони единици (опера и балет) во соработка со сценска техника прават уметничка подела (каст листа), во која се одредуваат учесници- првенци, истакнати солисти, солисти, балетски ансамбл и статисти. Ова листа се објавува на службената огласна табла за информација на целиот балетски и оперски ансамбл. Потоа се прави неделен и дневен распоред кој се состои од задолжителни вежби на целиот оперско балетски ансамбл, предводен од педагог репетитор и корепетитор;

- МОБ има план за архивско работење и има воспоставена пракса на прием, доставување и испраќање на документацијата согласно Законот за архивско работење;
- Во МОБ сите оперативни процеси и трансакции се документираат со цел да се обезбеди соодветна ревизорска трага за следење и мониторинг. Воспоставената комуникација меѓу раководителите и извршителите ги дефинира и крајните рокови за извршување на задачите, а доколку се откријат грешки во реализирање на поставените задачи истите се враќаат на доработка;
- Следењето на извршувањето на активностите е обезбедено преку квантитативните и квалитативните индикатори кои се составен дел на годишните програми. За степенот на извршување на буџетот се поднесуваат квартални извештаи, а за степенот на реализација на програмите се поднесуваат годишни извештаи;
- МОБ нема доставено квартални извештаи до Единицата во Управата за финансиска полиција, за постоење/непостоење неправилности и сомнежи за измами или корупција при користење на јавните средства што не е во согласност со член 12 од Уредбата за постапката за спречување на неправилности, начинот на меѓусебна соработка, формата, содржината, роковите и начинот за известување за неправилностите.

Погоре наведените состојби упатуваат дека системот на информации и комуникации во МОБ е воспоставен и функционира на задоволително ниво што обезбедува веродостојни, навремени и релевантни информации кои како такви имаат значајна улога во донесувањето на соодветни одлуки на раководството на субјектот и во воспоставување и спроведување на ефективна и ефикасна внатрешна контрола.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 20

2.1.5. Мониторинг

Преку мониторингот како компонента на финансиското управување и контрола се проверува соодветното функционирање на системот на ФУК, кое што треба да се одвива преку постојано следење, самопроцени и внатрешни ревизии.

Субјектот треба да изготви планови и програми за оценување на внатрешната контрола. Раководителот на субјектот треба да обезбеди континуирана проверка и оценување на функционирањето на внатрешната контрола и нејзините елементи. Нефункционирањето или други утврдени проблеми треба да се решаваат оперативно преку преземање на корективни мерки. Системите на внатрешна контрола треба да се следат за да се оцени квалитетот на работење на системот со текот на времето. Следењето се постигнува со рутински активности, посебни процени или комбинација од двете. Проверката на контролите треба да потврди дека внатрешните контроли придонесуваат кон остварување на целите.

Со извршената ревизија на извештаите за степенот на реализација на препораките дадени од надворешните ревизори како и на извршувањето на плановите за работа ги констатиравме следните состојби:

- Директорот има заземено позитивен став за постапување по препораките дадени од внатрешната ревизија и инспекцискиот надзор на Министерство за култура и од ДЗР;

Субјектот за секоја активност, има обезбедено следење на извршувањето преку релевантни квантитативни и квалитативни индикатори, вклучувајќи ги и оние кои се однесуваат на економичноста, ефикасноста и ефективноста, така што директорот е во можност да го оценува извршувањето, утврдувајќи ги евентуалните отстапувања од целите, со цел преземање на корективни мерки;

- МОБ, како единка корисник на буџетски средства нема обврска да доставува Годишен финансиски извештај, согласно член 18 став 8, а во врска со член 47 став 2 од ЗЈВФК до ЦЕХ при Министерството за финансии.

Погоре наведените состојби упатуваат дека системот за следење/мониторинг во МОБ е воспоставен на задоволително ниво, со што се обезбедени соодветни постапки за следење на функционирањето на интерните контроли, а со тоа и на воспоставување на ефикасен и ефективен систем на финансиско управување и контрола.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 21

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

2.2. Со ревизијата на процесите за управување и контрола при утврдување на ефективност на системот на интерни контроли при спроведувањето на набавките и плаќањата и заштита на средствата и обврските (инвентарисување на средствата и обврските) констатирана е следната состојба:

2.2.1. Системот на интерни контроли во процесот на спроведување на набавките и плаќањата

Процесот на спроведување на набавките и плаќањата опфаќа наредување, примање на добрата/услугите и фактурите и плаќање на фактурите за овие добра/услуги.

2.2.1.1. Системот на интерни контроли во процесот на спроведување на набавките

Јавните набавки во РМ се уредени со Законот за јавни набавки во кој се содржани условите и постапките за јавни набавки од страна на владините и јавните органи. При доделување на договори за јавни набавки, договорните органи се должни да ги почитуваат основните принципи, односно да обезбедат: конкуренција на економските оператори, еднаков третман и недискриминација на економските оператори, транспарентност и интегритет во процесот на доделување на договори за јавни набавки, рационално и ефикасно искористување на средствата во постапките за доделување на договори за јавни набавки.

Со Правилникот за организација и систематизација на работните места во МОБ не е предвиден посебен организационен облик - одделение за јавни набавки. Работните обврски и задачи од делокругот за координација на јавни набавки ги извршува еден вработен од одделението за правно - кадровски работи. Раководството на МОБ нема донесено пишана процедура за јавни набавки, предвидена со член 7 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, со која јасно и прецизно ќе се дефинираат обврските и одговорностите на лицата кои учествуваат во постапките за јавни набавки.

Со извршениот увид во 9 од вкупно 29 постапки за јавни набавки, што опфаќа 49% од нивната вредност, не се констатирани отстапувања од законските одредби кои се однесуваат на: започнување на постапка за доделување на договор за јавна набавка, изготвување на Одлука за утврдување на потребата од јавна набавка, изработка на тендерска документација, спроведување на постапка, изготвување, известување и објавување на Одлуката за

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 22

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

избор/поништување, изготвување на договор за јавна набавка и следење на реализацијата на договорите за јавна набавка.

Од погоре наведеното, ревизијата утврди дека од страна на раководното лице на субјектот преземени се потребните мерки и активности за воспоставување и функционирање на системот на интерни контроли во процесот на спроведување на јавните набавки согласно законските одредби со што е обезбедена соодветна конкуренција, транспарентност, еднаков третман и недискриминација на економските оператори.

2.2.1.2 Системот на интерни контроли во процесот на спроведување на плаќањата

Процесот на плаќање претставува издавање наредба за плаќање со потпишување налог за плаќање од овластено лице за плаќање, по претходно добиено барање за плаќање од лицето овластено за преземање на финансиски обврски.

Примарната цел на ревизијата во овој процес беше да ја оцени ефикасноста и ефективноста на интерните контроли преку добивање на уверување дека плаќањата се соодветно одобрени, евидентирани и исплатени на конкретниот добавувач.

Имајќи ги предвид целите на процесот како и ризиците кои може да имаат влијание врз остварување на целите, ревизијата имаше за цел да ги детектира преземените мерки на раководството за ублажување на ризиците, односно да провери дали се воспоставени соодветни контроли.

Раководството на МОБ нема донесено пишана процедура за материјално и финансиско работење во која ќе бидат опфатени: текот на движење на документацијата за секој вид на плаќање, распределба на должностите и одговорностите за лицата вклучени во процесот, системот за следење и контрола на сметководствената документација што подразбира прием на фактури и архивирање, книга на влезни фактури, барање за плаќање со која се потврдува основата за исплата, комплетирање на сметководствената документација, контрола, подготовка на документација за плаќање и нејзино одобрување предвидена со член 7 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола.

Иако во МОБ не е донесено Упатството за материјално и финансиско работење, повеќегодишната воспоставена пракса обезбедува разграничување

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 23

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

на одговорностите и должностите и соодветна контрола во процесот на плаќање.

Со увид во извршените трансакции по основ на плаќање на договорите за набавка на стоки и услуги, ревизијата не констатира отстапувања во однос на утврдените контролни механизми, со тоа што за секое плаќање се врши контрола од три независни лица, а налогот за плаќање го одобрува директорот на МОБ.

Од погоре наведеното, ревизијата утврди дека од страна на раководното лице на субјектот се преземени потребните активности за воспоставување и функционирање на системот на интерни контроли во процесот на плаќања согласно законските одредби со што е запазена безбедноста и ефикасноста на плаќањата.

2.2.2. Инвентарисување на средства и обврски

Согласно одредбите од Законот за сметководство за буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници пописот е процес на усогласување на состојбата на средствата и нивните извори, побарувањата и обврските искажани во сметководствената евиденција со фактичката состојба.

Ревизијата имаше за цел да ја оцени ефикасноста на системот на интерни контроли во процесот на инвентарисување, односно во спроведување на пописот преку добивање на уверување дека:

- ✓ пописот е извршен во законски утврдениот рок;
- ✓ пописот е сеопфатен (ги опфатил сите средства- сопствени и туѓи);
- ✓ пописот е квалитетно извршен;
- ✓ извршено е усогласување на сметководствената со фактичката состојба;
- ✓ изготвен е извештај за извршениот попис и истиот е разгледан и одобрен од надлежните органи и
- ✓ донесен е акт за прифаќање на извештајот .

Со извршената ревизија констатирана е следната состојба:

- МОБ секоја година организира и спроведува попис на средствата и изворите на средствата. Пописот за 2013 година е извршен во законски утврдените рокови;
- За начинот и постапката на вршење на пописот на средствата и изворите на средства донесен е интерен акт/упатство кое не ги

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 24

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

прецизира сите потребни активности предвидени со одредбите од Правилникот за сметководство на буџетите и буџетските корисници;

- За спроведувањето на активностите поврзани со пописот, донесена е Одлука за попис и формирани се три пописни комисии: за попис на основните средства, за попис на материјалите и ситниот инвентар на залиха и во употреба и за попис на паричните средства на сметките, благајната, побарувањата и обврските. Секоја пописна комисија има изготвено посебни извештаи кои се доставени до УО на МОБ;
- Иако во книгата на основни средства сите средства во МОБ се обележани со инвентарни броеви, со увид во пописните листи и увид на лице место утврдено е дека дел од опремата нема инвентарни броеви кои се неопходни за препознавање;
- Не е извршен попис на земјиштето и магацин/хангар (за кои нема имотен лист) и на објектот на МОБ (за кој има обезбедено имотен лист);
- Во библиотеката на МОБ има околу 327 книги од кои дел се купени, дел донирани, а за кои во последните 5 години не е извршен попис и истите не се сметководствено евидентирани;
- Не е извршен попис на хартии од вредност - обични акции од Комерцијална банка кои треба да се евидентираат и запишат според сериски број на истите, за кои не е обезбеден и извештај за имател со состојба на ден 31.12.2013 година од Централен депозитар за хартии од вредност;
- Со пописот не се опфатени паричните средства од поединечните сметки со кои располага субјектот, а за состојбата на паричните средства во благајна по поединечните сметки изготвен е записник од кој не може да се види дали комисијата извршила споредување со последните благајнички извештаи (денарски, девизни);
- Не е извршен попис на побарувањата и обврските согласно член 31-в од Правилникот, односно не е утврдена правната основа на побарувањата и обврските, старосната структура по комитенти, причините за неизмирени обврски како и преземените мерки од страна на одговорните лица за наплата на побарувањата;
- Изготвени се извештаи од пописните комисии, истите се разгледани и одобрени од Управниот одбор на субјектот и донесена е Одлука за нивно усвојување. Одлуката е формално донесена, односно донесени се заклучоци за усвојување на извештаите за попис на основните средства, материјалите, ситниот инвентар за кои има извршено попис и на паричните средства на сметката, побарувањата и обврските за кои

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 25

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

нема извршено попис. Во Одлуката не е утврден начинот на расходување на средствата, согласно член 34 од Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници;

- По донесување на одлуката за усвојување на извештајот за попис спроведено е книжење за утврдениот расход.

Погоре наведените состојби упатуваат на постоење на ризици во процесот на инвентарисување на материјалните средства, паричните средства, побарувањата и обврските што има влијание на воспоставувањето на ефикасен и ефективен систем на ФУК и потреба од преземање на дополнителни активности за надминување на оваа состојба согласно законските одредби.

3. Внатрешна ревизија

Во рамките на ризичната област која третира прашања од **Внатрешната ревизија** извршени се истражувања со цел да се даде одговор на повеќе ревизорски прашања поврзани со слабости, недоречености и потенцијални ризици во оваа област.

Во функција на градење на одговори зад секое од поставените прашања, утврдени се следните состојби и дадени се образложенија:

МОБ спаѓа во групата на субјекти од јавниот сектор чиј просечен годишен буџет/финансиски план го надминува износот од 50 милиони денари, поради што има обврска за основање на единица за ВР, но истата не е формирана ниту е предвидена со Правилникот за организација и систематизација на работните места.

Недоволната кадровска екипираност на ЕВР во Министерство за култура како и големиот број единки корисници кои немаат ВР, а врз кои има ингеренции да врши ревизија, се причина што министерството нема извршено внатрешна ревизија на МОБ за последните пет години. Поради ваквата состојба, во 2012 година, МОБ има доставено Барање до Министерството за култура во кое се истакнува потребата од воспоставување на ВР и вработување на внатрешен ревизор.

Непостоењето на внатрешна ревизија упатува на ризик од неоткривање на отстапувањата во примената на законските, подзаконските и интерните акти, веродостојноста и сеопфатноста на финансиските и оперативните информации при извршувањето на задачите и остварувањето на целите на субјектот.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 26

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

ЗАКЛУЧОК

Надлежните органи за управување и раководење со субјектот имаат обврска за преземање мерки, политики и конкретни активности за пропишување на подзаконските и интерните акти, донесување и имплементација на процедурите за финансиско управување и контрола (планирање, извршување, мониторинг и известување) и внатрешната ревизија кои претставуваат предуслов за воспоставување на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија.

Со извршената ревизија на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во МОБ констатиравме дека се преземени соодветни политики и конкретни активности за: донесување и имплементирање на стратешки документи, подзаконски и интерни акти, управување со човечките ресурси, контроли во пристапот до ресурсите и нивната физичка заштита, воспоставена е пракса финансиските и оперативните елементи на секоја активност да се верификуваат од три меѓусебно независни лица/систем на троен потпис, а воспоставените системи на комуникација, размена на информации и на мониторинг обезбедуваат веродостојни, навремени и релевантни информации и соодветни постапки за следење на функционирањето на интерните контроли што упатува дека **делумно се преземени** потребните активности за воспоставување и обезбедување на ефикасност и ефективност на системот на финансиското управување и контрола и внатрешната ревизија за непречено остварување на целите на субјектот.

Постојат можности за подобрување на функционирањето и развојот на системот на финансиско управување и контрола и внатрешна ревизија во делот на: воспоставување на единица за финансиски прашања и единица за внатрешна ревизија, изработка на процедури и политики за клучните процеси во субјектот со кои ќе се обезбеди функционирање, следење и развој на ФУК, проценка на ризиците и стратегија за управување со ризици, назначување на лице кое ќе се грижи за функционирање на ИТ системот, како и зајакнување на интерните контроли во процесот на инвентарисување.

Во насока на подобрување на констатираните состојби во извештајот се дадени и препораки со чие спроведување би се зголемиле ефикасноста и ефективноста во работењето на МОБ.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 27

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

Препораки :

1. Директорот на МОБ да преземе мерки и активности за усогласување на Правилникот за организација и систематизација на работни места со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола во делот на формирање единицата за финансиски прашања и единица за внатрешна ревизија.
2. Одговорните лица во МОБ да донесат план за воспоставување на финансиско управување и контрола со методологија за негово спроведување.
3. Директорот на МОБ да воспостави политика за наградување врз база на однапред дефинирани критериуми за оценување на квалитетот на работата.
4. Одговорните лица во МОБ да преземат активности за проценка на ризиците поврзани со активностите на субјектот и да изготват Стратегија за управување со ризици со која ќе се утврди политиката за управување со ризици и ќе се определи улогата и одговорноста на сите вработени во субјектот во утврдувањето и управувањето со ризиците во работењето.
5. Одговорните лица во МОБ да донесат интерен акт Упатство за движење на сметководствената документација и пишани процедури за важните активностите (набавки, плаќања, преземање на обврски и други активности од важност за субјектот).
6. Директорот на МОБ да назначи лице за ex-post контрола кое ќе врши проверка на финансиските трансакции откако истите ќе бидат целосно завршени со цел да се намали ризикот од несакани последици и да се постигне подобрување на процедурите и ex-ante контролата.
7. Директорот на МОБ да продолжи со преземените активности во насока на пополнување на работните места за одржување на ИТ системот, предвидени со Правилникот за организација и систематизација на работните места.
8. Директорот на МОБ да преземе активности за:
 - Изготвување на стратешки план за развој на ИТ системот и акционен план за имплементација на ИТ;
 - Да се изврши проценка на ризиците од хаварија, обезбедување на континуитет на најнеопходните системи;
 - Да се обезбеди копија на податоците од финансиското работење на надворешна локација со што ќе се минимизира ризикот од губење на податоците од финансиско сметководствената евиденција на субјектот во случај на природна катастрофа.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 28

РЕВИЗОРСКИ НАОДИ

9. Директорот на МОБ да преземе активности за доставување на редовни извештаи до Единицата во Управата за финансиска полиција, за постоење/непостоење неправилности и сомнежи за измами или корупција при користење на јавните средства согласно законските одредби.
10. Директорот на МОБ да преземе мерки и активности со кои Пописната комисија ќе изврши попис на начин предвиден согласно законските одредби.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 29
